

Valtuustoaloite

Mobiililaitteiden käytön rajoittaminen Jyväskylän peruskouluissa myös välitunneilla lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi

Älylaitteet ovat tuoneet merkittäviä hyötyjä arkeen, mutta niiden käytöstä aiheutuu myös haittoja, erityisesti lapsille ja nuorille. Tutkimusten mukaan liiallinen ruutuaika häiritsee lasten aivojen kehitystä, koululaisten keskittyminen ja oppiminen vaikeutuu, heikentää fyysistä kuntoa, lisää mielenterveysongelmia ja kiusaamista. Isommilla koululaisilla on myös esiintymisvaikeuksia salakuvaamisen pelossa.

Älypuhelinien käyttö koulupäivän aikana vie aikaa liikkumiselta ja kasvokkain tapahtuvalta vuorovaikutukselta, jotka ovat keskeisiä lapsen kehitykselle. Lapset ja nuoret ovat erityisen alttiita älylaitteiden aiheuttamille haittavaikutuksille, kuten lapsille sopimattomille videoille ja kuville.

Vuonna 2025 hyväksytty laki puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käytön rajoittamisesta oppitunneilla mahdollistaa sen, että koulut voivat järjestyssäännöissään kieltää mobiililaitteiden käytön myös koko koulupäivän ajaksi.

Opetushallitus suosittelee, että puhelinten käyttö **kielletään erityisesti välitunneilla, siirtymissä ja ruokailun aikana**, jotta voidaan edistää turvallista oppimisympäristöä, keskittymistä, liikunnallisuutta ja sosiaalisten taitojen kehittymistä.

Myös opettajat sekä lasten vanhemmat ja huoltajat toivovat lisää työrauhaa kouluihin.

Suomen vanhempainliiton alkuvuodesta 2025 toteuttaman Vanhempien barometri -kyselyn mukaan 11 000 kyselyyn vastanneesta vanhemmasta 75 % oli sitä mieltä, että älypuhelinien käyttöä koulupäivän aikana tulisi säädellä nykyistä tiukemmin. Barometrin mukaan vanhemmat toivoivat rajoituksia älypuhelinien käyttöön myös välitunneille. Vanhemmat pitivät tärkeänä, että lapset ja nuoret oppivat sosiaalisia taitoja ja liikkuvat välitunneilla.

Myös puhelimien käyttöön liittyvä kiusaaminen nostettiin esille varsinkin yläkouluikäisten lasten huoltajien vastauksissa.

Me allekirjoittaneet haluamme edistää lasten ja nuorten kokonaisvaltaista hyvinvointia, oppimista ja sosiaalista kehitystä, ja esitämme, että **Jyväskylän peruskoulujen järjestyssäännöissä määritellään mobiililaitteiden käytön rajoitukset siten, että niiden käyttö kielletään koulupäivän ajaksi** (pois lukien välttämätön opetuskäyttö ja terveydellisistä tms. syistä johtuva käyttö).

Ehdotamme, että Jyväskylän kaupunki

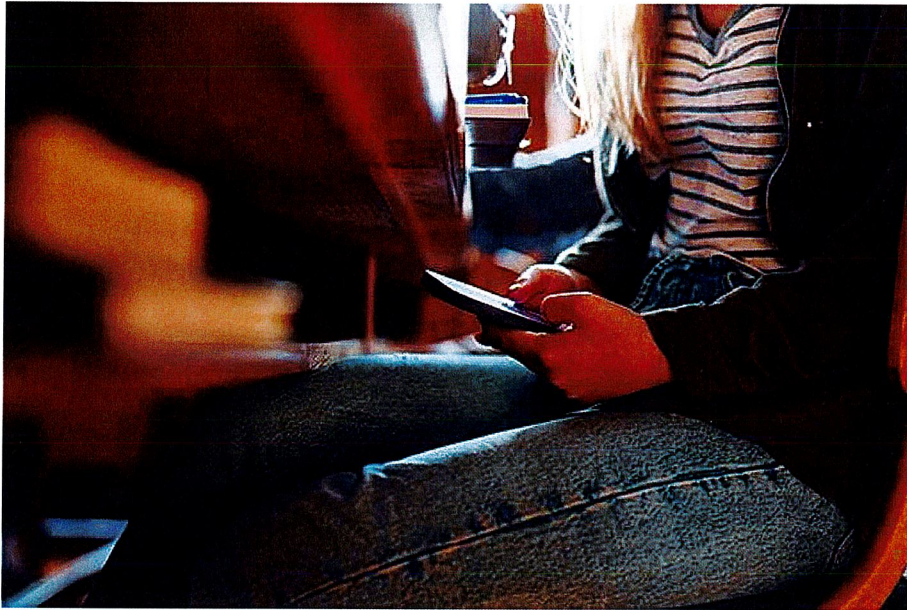
1. Laatii ja ottaa käyttöön koulujen järjestyssäännöt, jotka rajoittavat älypuhelimien käyttöä koko koulupäivän aikana, mukaan lukien välitunnit, siirtymät ja ruokailu.
2. Tukee kouluja ja opettajia selkeiden käytäntöjen ja viestinnän avulla, jotta sääntöjen toimeenpano on johdonmukaista ja ymmärrettävää kaikille osapuolille.
3. Tiedottaa ja viestii linjauksesta vanhemmille ja mahdollistaa sujuvan yhteistyön kotien ja koulun välillä.

Liite:

Tulevaisuus valiokunnan Lapset, nuoret ja perheet ohjausryhmän kannanotto

Kaisa Garedeu
(Perussuomalaiset)

Julkaistu 9.6.2025 9.10

Tulevaisuusvaliokunnan Lasten, nuorten ja perheiden tulevaisuus -ohjausryhmä suosittaa puhelinkieltoa koko koulupäivän ajaksi

Elokuussa 2025 tulee voimaan laki, jonka mukaan oppilas ei saa käyttää puhelinta tai muuta mobiililaitetta oppitunnin aikana tiettyjä poikkeuksia lukuun ottamatta. Muutoin puhelinten käytöstä ja säilytyksestä määrätään koulun järjestyssäännöissä. Tulevaisuusvaliokunnan Lasten, nuorten ja perheiden tulevaisuus -ohjausryhmä suosittelee kieltämään puhelinten käytön järjestyssäännöissä koko koulupäivän ajaksi.

Lasten, nuorten ja perheiden tulevaisuus -ohjausryhmä on yksi tulevaisuusvaliokunnan seitsemästä temaattisesta ohjausryhmästä. Ohjausryhmä kuuli syksyllä 2024 ja keväällä 2025 asiantuntijoita digitalisaation vaikutuksesta lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointiin sekä lasten ja nuorten aivoterveysteen, yksinäisyyteen ja rikollisuuteen.

Kuulemisissa korostuivat vanhemmuuden tuki sekä suositukset puhelimen ja sosiaalisen median käytölle.

”Meillä on paljon tutkimustietoa siitä, miten älylaitteet ja sosiaalinen media vaikuttavat lasten ja nuorten hyvinvointiin. Olemme siksi valinneet yhdeksi teemaksi ohjausryhmäämme digitalisaation ja erityisesti sosiaalisen median vaikutukset lapsiin ja nuoriin. Tulevaisuusvaliokunnan asiantuntijakuulemisten perusteella kantamme kännykkälakiin olisi ollut tiukempi”, toteaa ohjausryhmän puheenjohtaja Lotta Hamari (sd.).

Puhelinkiellolle ei ole perustusoikeudellisia esteitä

Puhelinten ja muiden mobiililaitteiden käytön kieltämiseen koko koulupäivän ajaksi ei ole perustusoikeudellisia esteitä. Useat maat ovat tehneet koko koulupäivän aikaisen täyskiellon viime vuosina. Myös Ruotsissa ollaan menossa koko koulupäivän aikaiseen kieltoon.

Järjestyssääntöjen laatiminen on koulujen tehtävä. Aihe on erityisen ajankohtainen nyt, kun järjestyssääntöjä päivitetään uuteen lakiin nojaten. Lasten, nuorten ja perheiden tulevaisuus -ohjausryhmä katsoo erityisen tarpeelliseksi säätää järjestyssäännöissä, että peruskouluissa puhelimia ei käytettäisi koko koulupäivän aikana.

Ohjausryhmän jäsen Mika Poutala (kd.) muistuttaa, että ”Myös Opetushallitus kannustaa opetuksen järjestäjiä laatimaan sellaiset järjestyssäännöt, jotka edistävät turvallista opiskeluympäristöä, oppimista ja keskittymiskykyä, rajoittavat puhelimen häiritsevää käyttöä, edistävät liikunnallista elämäntapaa, tunne- ja vuorovaikutustaitojen oppimista kasvokkain sekä hyviä ruokailutapoja”.

Ohjausryhmä korostaa, että runsas älylaitteiden käyttö voi aiheuttaa riippuvuutta ja vaikuttaa haitallisesti muun muassa lapsen aivojen kehitykseen, tunnesäätelyyn, lukutaitoon sekä sosiaalisiin vuorovaikutustaitoihin. Keskittymisvaikeudet voivat pahentua ja runsaan mobiililaitteiden käytön on todettu aiheuttavan keskittymishäiriön (ADHD) kaltaisia piirteitä.

”Yksi pahimmista koukuttajista on TikTok, joka on rakennettu tuottamaan nopeita dopamiinipiikkejä, jotka koukuttavat katsojan katsomaan videoita tuntikausia. Näin syntyy riippuvuus nopean virikemaaailman tuottamaan mielihyvään. Runsas älylaitteiden käyttö muokkaa aivoja. Otsalohkot, jotka ohjaavat tietoista, harkittua toimintaa ja ovat olennainen osa itsehillintää ja houkutuksen vastustamista, ovat täysin kehittyneet vasta noin 25-vuoden ikäisenä. Siksi lapsia on suojeltava entistä ponnekkaammin”, korostaa ohjausryhmän jäsen Kaisa Garedew (ps.).

Puhelinkielto välitunneilla lisäisi liikkumista ja vuorovaikutusta

Ohjausryhmä on huolissaan siitä, että puhelimien käyttäminen välitunnilla aktivoi aivot kuormittamaan vireystilaan. Vireystila häiritsee keskittymistä seuraavalla oppitunnilla, ja vie aikaa aivoterveyttä ja hyvinvointia suojaavalta toiminnalta, kuten liikunnalta ja sosiaalisten suhteiden harjoittelulta todellisissa vuorovaikutustilanteissa. Puhelinkielto välitunneilla lisäisi liikkumista, kasvokkaista vuorovaikutusta ja sosiaalisia tilanteita.

”Algoritmit ohjaavat ja valitsevat sisältöä, mikä vaikuttaa nuorten mielipiteisiin, käyttäytymiseen ja itsetuntoon aiheuttaen myös yksinäisyyttä ja mielenterveyden ongelmia. Siksi on tärkeää, että toimimme nyt emmekä vasta, kun kokonaisia sukupolvia on menetetty”, toteaa ohjausryhmän jäsen ja sivistysvaliokunnan pitkäaikainen jäsen Eeva-Johanna Eloranta (sd.).

Ohjausryhmä haluaa nostaa esille myös sen, että sosiaalisen median välityksellä tapahtuu kasvava osa esimerkiksi seksuaalisen hyväksikäytön ja rikollisuuden ensikontakteista ja huumekaupasta.

”Koulukiusaamista tapahtuu yhä enemmän myös sosiaalisessa mediassa myös koulupäivän aikana. Puhelin on usein kiusaamisväline. Oppilaiden ja opettajien salakuvaaminen, kunnianloukkaukset, järjestetyt tappelut ja nöyryyttämiset videoidaan ja jaetaan sosiaalisessa mediassa, jotka jäävät sinne ikiajoiksi. Nämä voivat toteuttaa rikoksen

tunnusmerkit”, painottaa koulupoliisina toiminut Merja Rasinkangas (ps.).

Koko ohjausryhmä kantaa huolta siitä että, lapset ovat lopulta eriarvoisessa asemassa eri paikkakunnilla riippuen kunkin koulun järjestyssäännöistä. Koulujen järjestyssääntöjen laatijoiden tulisikin muistaa, että heillä on Opetushallituksen ja asiantuntijoiden tuki siihen, että kännykän käyttökielto koskee koko koulupäivää ja sääntöjen tulisi olla lakia tiukemmat.

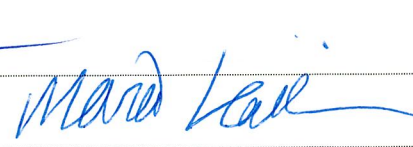
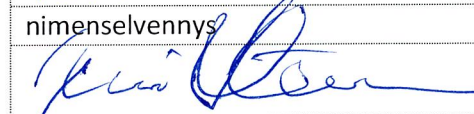
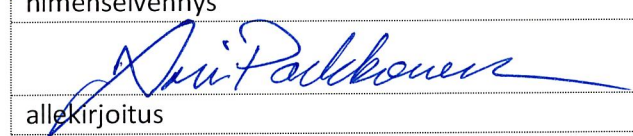
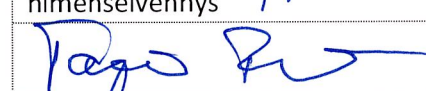
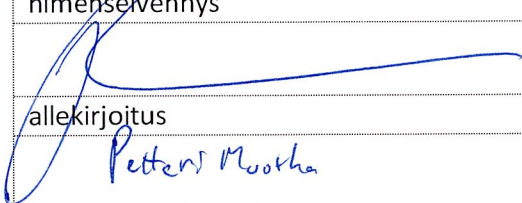
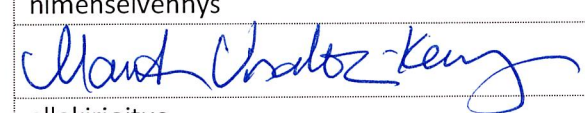
Tulossa selvitys puhelimien ja sosiaalisen median käytöstä muissa maissa

Lasten, nuorten ja perheiden tulevaisuus -ohjausryhmä on tilannut selvityksen siitä, mitä kansainvälisiä suosituksia älypuhelimien ja sosiaalisen median käytöstä on olemassa eri maissa. Selvitys valmistuu elokuun loppuun mennessä. Syksyllä ohjausryhmän on tarkoitus julkaista selvityksen lisäksi asiantuntijoiden laatimia tausta-aineistoja sosiaalisen median vaikutuksista. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii Lotta Hamari (sd.) ja muita jäseniä ovat Eeva-Johanna Eloranta (sd.), Kaisa Garedew (ps.), Mika Poutala (kd.) ja Merja Rasinkangas (ps.).

Aihealueet

[Tulevaisuusvaliokunta](#)

[Kaikki tiedotteet](#)

	
allekirjoitus	allekirjoitus
KAISA JAREDEN	Marianne Koikkalainen
nimenselvennys	nimenselvennys
	
allekirjoitus	allekirjoitus
Timo Lehtonen	
nimenselvennys	nimenselvennys
	
allekirjoitus	allekirjoitus
JONI PARKKONEN	
nimenselvennys	nimenselvennys
	
allekirjoitus	allekirjoitus
Jarna Jauho	
nimenselvennys	nimenselvennys
	
allekirjoitus	allekirjoitus
Moona Seppi	
nimenselvennys	nimenselvennys
	
allekirjoitus	allekirjoitus
Tapio Puolimatko	
nimenselvennys	nimenselvennys
	
allekirjoitus	allekirjoitus
Petteri Muotka	
nimenselvennys	nimenselvennys
	
allekirjoitus	allekirjoitus
Marika Visakorpi-Kemppainen	
nimenselvennys	nimenselvennys

